

etnografske zbirke ukrajinskih pregovorov, dalje apokrifov in razprave o narodnih pesmih.

Prevajal je Goetheja, Heineja in Cervantesa, vrsto ruskih klasikov, iz češčine Nerudo in Havlička; nekaj časa je tudi sam izdajal serijske zbirke originalov in prevodov, drobno biblioteko in literarno-poučno biblioteko, ki so takrat mnogo pomenile v narodno prosvetnem programu.

Leta 1908 se je v zaporu prehladil, sklepno vnetje mu je skrivilo ude, da ni mogel več sam pisati. Umrl je osem let kasneje med svetovno vojno. Ni več dočakal kratkotrajne ukrajinske svobode, za katero se je vse življenje boril. Galicija je pripadla Poljski in zato tako malo vemo o njem.

V slovenščino je Bevk prevedel njegovo novelo Pantalaho, ki je izšla v Trstu l. 31. Prvi so ga odkrili Čehi, s katerimi je imel vse življenje živahne stike in marsikatero njegovo delo je danes dostopno skoro samo v češkem prevodu, posebno borbene pesmi, ki niso bile nikoli natisnjene v celoti.

Treba se je poglobiti v dobo, v kateri je živel. Avstrijska Galicija je bila morda najbolj zapuščena pokrajina v državi. Zveze z ruskimi Ukrajinci ni bilo skoro nobene. Višji sloji so bili poljski ali popoljačeni, kulturne tradicije ni bilo skoro nobene in vsak delavec je moral vzeti nase velik del narodnega programa. Zato ne smemo preostro soditi njegovega publicističnega in tudi znanstvenega dela, ki je v prvi vrsti pač samo zbirateljsko, čeprav je zelo obširno. Kot umetnik pa dosega marsikatero slavno ime drugih slovanskih narodov, ki ga poznamo in cenimo vse drugače kot Franka.

## UVOD V MOJZESA

IVAN FRANKO — PREVEDEL FR. BEZLAJ

*O narod moj, izmučen in zatiran  
Kot hrom berač, ki po cestah prosjači  
Ves z ranami pokrit, od vseh preziran!*

*Kdaj se usoda tvoja predružači,  
Kdaj konec bo ponižanja in strahu,  
Ki me teži in kakor mora tlači.*

*Kaj si izbran, da se boš plazil v prahu,  
Da boš le gnoj za polje gospodarjem,  
Tovorna vprega v njihovem razmahu?*

*Kaj nisi za nič drugega ustvarjen,  
Kot da boš le s prikrito mržnjo stregel  
Temu, ki te z izdajstvom in denarjem*

*Dobil je in k zvestobi zaprisegel?  
Brezmejnost tvojih sil ne zadostuje,  
Da bi si še kdaj svobodo dosegel?*

*Zaman toliko vernih src žaluje  
V ljubezni čisti, tebi posvečeni,  
Zaman ti dušo in telo žrtvuje.*

*Zaman so naši kraji oškropljeni  
S krvjo, ko slava padlih ne odmeva  
Po Ukrajini svobodni, prerojeni?*

*Zaman je duh in sila, ki preveva  
Tvoj jezik, ki opajati ne neha  
Me z ognjem čustev, ki v njem prekipeva,*

*In tvoje pesmi kot prameni smeha,  
In žalosti, ljubezni hrepeneče,  
Zaman glasi se v njih up in uteha?*

*Ne, niso ti samo solze trpeče  
usojene! Še vedno v nas je vera,  
da se nekoč dočakaš dnevov sreče.*

*Nekoč bo moral priti hip, ko mera  
Bo polna in beseda, ki bo vžgala,  
Samo če vedel bi, kdaj in katera!*

*O, če poznal bi pesem, ki bi vzplala  
Kot prapor in razgibala milijone,  
Ki bi vodnica v boju nam postala!*

*Če... A nam malodušno glava klone  
Pred bojem in za nas so le prividi  
Nemir in skrb, ki brez sledu zatone.*

*Mi nismo vodje... Kličemo le: pridi  
Trenutek, ko ne bodo več vladarji  
Nam drugi, ko bo Kavkaz in Beskidi*

*Ter Črno morje zablestelo v zarji  
Svobode in ko bomo končno sami  
Na svojem polju svoji gospodarji!*

*Grenak je spev, porojen med solzami,  
A poln je vere, da po dneh trpljenja,  
Ko genij tvoj iz spanja se predrami,*

*Pozdravi praznik tvojega vstajenja.*